

LOKALIT

CIMBORA

ROMÁNIA ÉS AZ UTODALLA-
MOK EGYETLEN MAGYARNYELVŰ
KÉPES HETI GYERMEKLAPJA

FŐSZERKESZTŐ:

Benedek Elek

19
2 példány

Biblioteca Univărsităților

Cluj

6. ÉVI.
SZ. 1927.
70.

HONIG, RAYE

univ. romania

Repülj, Csillag, repülj!

Repülj csillag, repülj,
Nem oda, csak egy kis házig
Ne várjon az édesanyám
Én reám sokáig.

Repülj, Csillag, repülj,
Árkon át, bokron át,
Hadd lássam már, édes lovam
A templomunk tornyát!

Állj meg, Csillag, állj meg,
Itt vagyunk a tanyán!
Látom is már, csokolom is
Az én édes anyám!

(Kisbaczon.)

E—ó.

A nagy sonkakirály

(Egy nagyéftü és nagyszívü diák története)

Írta: SCHENK GYULA.

I.

Mikor Darázs Gyurka a világra jött, a falubeli asszonyok egyértelműleg ezt vallották: Viágéletemben nem láttam még ilyen nagy, erős gyermeket! Három hónaposnak is megjárna! És hozzátették: — Az Isten tartsa meg apja, anyja örömére!

A leendő keresztanya, a ragyásképi Sánta Gáspárné pedig még egy bizalmas kérdést is megkockáztatott: Eszik-e?

Gyurka édesanyja, Darázs Áronné, született Vékony Veronika, akinek anyai büszkeségét úgy táplálták a csudálat eme felkiáltásai, mint a hízóba vett libát a beléje tömött kukorica, büszke mosollyal mondta: — Hogy eszik-e? Ennek aztán olyan étvágya van, mint két farkasnak!

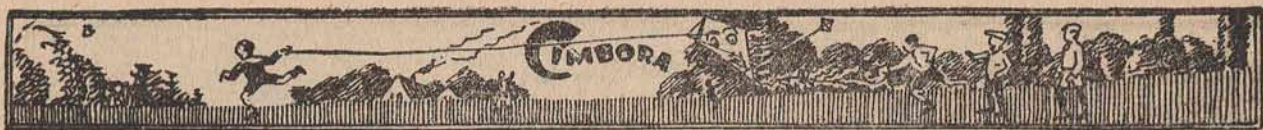
— Isten tartsa meg! — mondta jószívü mosollyal a kiszemelt keresztanya.

Hogy csak a gyermekre értette-e, vagy az étvágyra is, az máig is eldöntetlen kérdés maradt. Dehát, én Istenem, még annyi kérdés eldöntetlen ezen a világon!

Bizonyára az a jólelkü tündér sem tudta, melyikre értse, aki ott ólálkodott a jó izüen szundikáló csecsemő bölesője körül, s akinek feladata a jó kívánságok továbbítása volt. Kétségbevonhatatlan jelek legalább erre vallanak. A legmeggyőzőbbeket a következőkben bátorkodik Gyurka életének krónikása a világ elé bocsátani.

Disznóölésnek családi ünnepe volt Darázséknál, amikor ezer dolga van minden épkézláb asszonyfélének a háznál. Az ifju Darázs Gyurkára, aki már nyolc hónapos legénnyé csepere-deit fel, nem igen ügyelt senki. Az asszonyok a nagy sietségben a kolbásszal, hurkával teli teknot a konyha mellett lévő szobába vitték be, ahol Gyurka ifiur is tanyázott, s a böleső mellé tették. Az idő telt, mult, de Gyurka csak nem akarta jéit adni annak, hogy ehetnékje van, s ez annál szokatlanabb volt, mert máskor minden harmadik órában éktelen sivitással követelte a jussát. Ma azonban csak nem akart megcsendülni a déli harangzó — akarom mondani: a Gyurka torkában rejló aranytrombita. Még mondta is az édesanyja: — Mintha csak tudná a lelkem, hogy ma sok dolgom van! — és tovább szeletelte az olvasztani való szalonnát. De mégis csak megsokalta Gyurka figyelmes magaviseletét s benyitott a szobába. — Szüz Anyám, ne hagyj el! — kiáltott kálvinista léteire a jó asszony, s majd hanyat esett bámultában és ijedtében a jelenetre, ami eléje tárult: a Darázs familia nagyreményü sarja a hátán feküdt, szemét böles nyugalommal jártatta a padláson s maszatos kezével egy májas-hurkát gyömöszölt a szájába.

A legendás esetnek hamar hire ment a faluban, széthordták a segítő asszonyok s Gyurkának még tíz év múlva is ezt kiabálták a pajtásai: — Gyurka! Kell-e neked hurka?

Bosszantani akarták ezzel, de Gyurkának volt esze és nem bosszankodott, inkább azt felelte: — Kell hát, nem egy, kettő is!

Egy másik eset is előre jelezte Gyurka világraszóló képességét, mint világító torony a kikötőt.

Karácsony szent ünnepére készült a világ s apja megkérdezte Gyurkától, hogy milyen ajándékot szeretne kapni a Jézuskától. A nyolc éves kis díjbirkózó rövid ideig gondolkodott s aztán határozottan kijelentette: — Legjobban szeretnék egy hosszú-hosszu kolbászt. — Kapott is egy öreg szál kolbászt, s szent karácsony napján meg is ette az egészet. Még a bőrért sem hagyta meg.

II.

Az évek multak, multak. Mindegyik huzott egyet Gurkának hol a fején, hol a vállán, s tizenöves korában már oly hatalmas, vállas leány volt, akár egy svájci gárdista. Kemény öklü, de jószívü fiu volt, akit a pajtásai éppen azért szerettek. Csak hát az a rettentő nagy étvágy! No, elég bajt okozott biz ez magának Gyurkának is. Mert hát tudni való, hogy a kollegiumban inkább a szellemet táplálják, semmint a testet. Gyurkát pedig mihelyt annyira csoperedett, a kollegiumba vitte az édes apja, merthogy nemcsak jó étvágya volt a nagytestü Gyurkának, hanem jó esze is. Minden ősszel előállott a „kóboros” szekér, — vasutnak akkor még csak a hire volt nálunk — feltették rá Gyurka ládáját s az édes anyja sűrű könnyhullatása között megindult a szekér, hogy az enyedi kollegiumba betegy Gyurkát.

Hosszu ut volt biz ez: Borosnyótól Nagye nyedig, — de Gyurka édes apja ehhez a kollegiumhoz kötötte magát. Először azért, mert ő is itt szitta magába a tudományok édes nedűjét, másodsor pedig azért, mert itt professzorkodott egyik volt tanuló társa, aki már régen kikötötte, hogy fiát a keze alá adja. Már pedig magyar ember a szavának áll, még akkor is, ha egynehány nappal hosszabb utat kell megtennie.

Gyurkának tetszett a kollegiumi élet. Eleinte ugyan egyik-másik társa gunyolódott vele, hogy nincs a világon több ilyen karcsu darázs, de ezek is csakhamar elhallgattak: Gyurkának nagyon kemény ökle és nagy szive volt. Csak az étvágyáért csipkedték, mert gyomorra nagyon sok bajt okozott Gyurkának s a szegény gyomor sem győzött eleget csodálkozni a mostoha bá-

násmód felett, amelybe gazdája kénytelen-kelletlen részesítette. Különösen vakációs idők elteltével, az otthoni bőség után nehéz alkalmazkodni a kollegium szük adagjaihoz. De csak eltelték a napok így is. Egyik év a másik után szállott a soha vissza nem térő multba s a maguk egyformaságában is sok feledhetetlen, édes napot hoztak Gyurkának.

Nem volnék azonban Gyurka életének hü krónikása, ha megfeledekzném azokról a „kövér” napokról, amelyeken az édes anyai kéz jóvoltából kedvére jóllakhatott a mindig éhes diák. Már nagy diák volt, amikor édes anyja két kenyérbe sült sonkát küldött neki alkalmi fuvarossal, Utó Mihállyal, akinek éppen Enyeden volt dolga.

— No fiuk, — szölt Gyurka szobatársaihoz, — az egyik sonkát megeszitek ti, a másiknak én látok neki. Hadd lakjam egyszer megint jól.

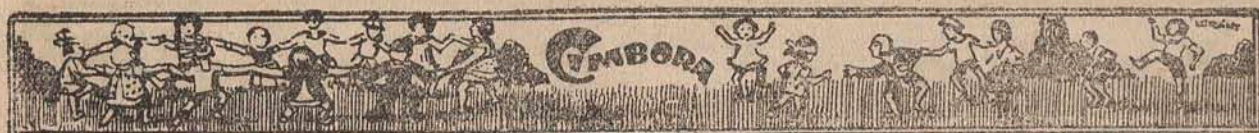
— Éljen! Éljen! — kiáltották a fiuk, akiknek főképen Gyurka kijelentésének az első fele tetszett.

A következő pillanatban sűrű csattanások: a zsebkések kerültek elő s mindegyik diák neki akart esni a prédául adott sonkának. Koós Ferenc, a szobafőnök azonban pillanat alatt rendet teremtett.

— Fiuk, a sonkát én szeletem. Rendre jötök s mindegyitök kap belőle, amig benne tart.

Öt perc mulva már csak a fél sonka volt az asztalon, köröskörül pedig csupa falatozó diák dicsérgette — ki ülve, ki pedig állva a néhai sertés kiválóságát. A dicsérgető szájak azonban lassankint elszenderedtek s a falatozásról is megfeledektek arra a fenséges látványra, amely a fiuk ámuló szeme elé tárult: Gyurka az asztalnál ült, előtte a sonka, amely félelmetes gyorsasággal fogyatkozott egyre kisebbé, akárcsak a tavaszi hó, s nemsokára már csak néhány árva morzsa hirdette: volt sonka, nincs sonka. Amikor az utolsó falat is lecsuszott Gyurka torkán, harsány éljenzésben törtek ki a fiuk, akik tudták ugyan róla, hogy állandó „gyomor baja” van, láttak is már tőle nem egy szép teljesítményt, ilyen nagy szabásu hősi tette azonban mégsem tartották képesnek. Koós, a szobafőnök, csak a közhangulatot fejezte ki, amikor kezébe véve a másik sonka megmaradt darabját tiszteletteljes hódolattal, mint valami virágbokkrétát, átnyújtotta Gyurkának e szavak kíséretében:

Kedves barátunk! A régi görögöknek és rómaiaknak mindenféle isteneik voltak, csupán az

evésnek nem adtak istent, nyilván azért, mert nem ismertek téged. Az ókoriak mulasztását nem vagyunk hivatva pótolni, azonban kárpótlásul — engedd meg, — hogy a sonkaevés terén szerzett érdemeid némi elismeréséül e szoba lakójának nevében átnyujtom neked eme husdarabot azzal a kéréssel, helyezd ezt is a másik mellé, mert halandó érdemesebb erre nem lehet. Egyszermind engedd meg, hogy kellőleg még nem méltatott érdemeid szerény elismeréséül a Nagy Sonkakirály címet neked díjmentesen adományozzuk! Éljen Darázs Gyurka, a Nagy Sonkakirály!

Ujabb harsány éljenzés, Gyurka pedig röstelkedve dörmögte:

— Ugyan ne bolondozzatok! Nem tehetek róla, hogy olyan jó étvágyam van. Okosabb lesz, ha ebédelni megyünk.

És végigette az ebédet is.

III.

A következő évben Gyurka már olyan diák volt, hogy a professorok is urnak szólították s a hosszuszáru pipából is szabad volt pöfékelni. De ebben az esztendőben nagy szomorúság érte Gyurkát: az édes apja hirtelen meghalt.

Mikor Gyurka édes apja halálát meghallotta, — a nagy távolság miatt a temetésére sem mehetett el — mélységes bánatba merült. A nagy-ötü legény, aki egy ültében elfogyasztott egy sonkát, egy álló hétig egy falat ételt nem evett. Barátai, akik eddig szerették csipkedni a jó étvágya miatt, most igazi tisztelettel állapították meg róla, hogy aranyszive van. Ennek egyébiránt az iskolai év végén újabb bizonyosságát adta Gyurka. Már az aratás ideje volt s a vizsgálatok is véget értek. Édes anyja Gyurkának elküldte az utiköltségét, merthogy a nagy dologidőben szekeret nem küldhetett érte. Az egész kollegiumban a hazakészülődés kedves izgalma zsibongott: édes tervezgetések a vakációra, bucsuzkodás minden szobában. Csak Gyurka szobatársa, a kis Szabó Ferkó nem vegyült bele az általános örömbé. Csendesesen kuporgott az ágyán s vacogott a foga: a hideg rázta:

— Hát te mikor indulsz, Ferkó? — kérdezte tőle Gyurka.

— Nem tudom, — felelt Ferkó — utiköltségem nincs és nem is érzem jól magam, különben gyalog is haza indulnék — és könny csillogott a szemében.

Akkoriban pedig éppen egy hatalmas ur garázdálkodott Erdélyben: a kolera, s alattomos keze sok-sok áldozatot ragadott már el. Talán Ferkó szívét is az a gondolat szorította össze, hogy reá is ez a rém tette a kezét s hogy övétől távol, elhagyatva kell elpusztulnia. Gyurka csendesen Ferkó mellé ereszkedett az ágyra, nagy, erős kezével gyöngéden megsimogatta a beteg diák fejét és halkán így szólt: — Nem maradsz itt, Ferkó. Adhatok neked annyi pénzt, hogy fuvarost fogadhass.

Azzal már fel is kelt mellőle, kisietett a városba s szekereset fogadott kis beteg barátjának. Aztán visszatért a kollegiumba, összezsomagolta Ferkó holmiját, jól betakargatta a beteget, s feltette a szekérre. Bucsuzásul még utiköltséget is adott neki.

Ferkó dolgát így elvégezvén, vállára vette a saját batyuját s mivel pénze most már nem volt szekérre, neki vágott az utnak gyalog.

Ilej, pedig Borosnyó nem verébegrás Enyedtől!

IV.

Othon az anyja türelmetlenül várta fia megérkezését. A napok egymásután teltek, Gyurkának már otthon kellett volna lennie. Darázs-né nyugtalanodni kezdett s fűtől-fától kérdezősködött, nem tudnak-e hirt a fiáról. Hogy-hogy nem, valahonnan az a hír lebbent szárnyra, hogy Gyurka kolerát kapott és meghalt. A szegény anyja, akinek a füléhez szintén eljutott a hír s kétségbeesetten siratta fiát. Hiába biztatgatták, vigasztalták a rokonok, jó barátok, sötét gyász és csüggedt szomorúság borult szegény anyja lelkére.

De hát mi történt Gyurkával?

Ez történt:

Gyurka keményen róttá az országutait, hatalmas teste fel sem vette a gyaloglás fáradalmát. Ha megéhezett, letelepedett bokor vagy fa alá falatozni, éjjel pedig pompás alvás esett a legolcsóbb szállóban, a jó Isten nagy kertjében: erdőn, mezőn. Feje alá csapta batyuját, s hajnalhasadásig meg sem mozdult. Egy rekkenő napon már jó darab utat hagyott maga mögött — ezt a szálfamebert is elbágyasztotta a hőség. Az országút pora izzott, egy leheletnyi szellő sem lebbent. Olyan mozdulatlan volt minden, mintha az egész világ kővé olvadt volna át. Az országút mellett ritkás erdő hűse hívogatta pihenésre az

elcsigázott vándort. Gyurka bizony nem sokáig hivatta magát: otthagya az izzó port s az erdőben, nem messze az uttól, egy hatalmas bükkfa alá letelepedett. Batuját, felöltőjét a feje alá tette, kabátját, nadrágját levetette, maga mellé terítette a fűre s élvezte a fű hűvösségét. Addig-addig, hogy elnyomta az álmot.

A nap már erősen nyugatra hajolt, amikor felébredt. Kellemetlen ébredése volt. Kabátja, nadrágja eltűnt s helyette elnyűtt katonazubbony és nadrág hevert mellette. Ugy látszik, valami katonaszökevény akart megszabadulni a neki veszélyes ruhától s kicserélte a Gyurkáéval. A diák most tanácsot tartott önmagával. Ha magára ölti az otthagzott katonaruhát, az a veszedelem fenyegeti, hogy mint katonaszökevényt elfogják, s ha sikerül is magát igazolnia, ez tömérdek időbe kerül. A katonaruhát tehát nem használhatja. Még szerencse, hogy a felöltője és batujja a feje alatt volt. A felöltő majd pótolja a kabátot és nadrágot és így teszi meg az ut hátralevő részét. De csak éjjel fog utazni, hogy hiányos öltözetéből származhat minden kellemetlenséget elkerüljön s ha így megnyulik is utazásának ideje, mégis gyorsabban ér haza, mintha minden községben bekísérik és napokig ott tartják s vallatják. Nappal majd alszik.

Ez az elgondolás egészen helyes volt s arra vallott, hogy Gyurka nem csupán enni tud, hanem igen talpraesett gondolatai is vannak. Az utazásnak ez a módja majdnem hiba nélkül bevált, csak egyszer, Oklánd körül történt baj: elfogták a csendőrök s néhány napba került, amíg útjára bocsátották. Most már akadály nélkül folytatta útját s egymás után maradtak el mögötte a községek és végre Borosnyó határába ért. Éjjel felé járt, amikor szülőháza előtt elesigázva, a soknapos hiányos táplálkozás miatt kiéhezve megállott.

A ház előtt volt. Bekopogott az ablakon. Belülről egy gyenge hang hallatszott: — Ki az? — Én vagyok, édes anyám! — felelt Gyurka és hangja fáradtságtól és felindulástól fátyolozott, idegenszerű volt.

Halk sikoltás zörrentette meg az ablakot. Nemsokára világosság szűrődött ki az üvegen, aztán kulcsnyikorgás hallatszott s a konyhaajtó óvatosan, kis rést hagyva megnyílt és az anyja sapadt, fekete ruhás alakja jelent meg az ajtónyílás mögött. Gyurka köszönt s belépett az ajtón. Az anya azonban nem ölelte meg a fiát, mint

azt Gyurka várta, hanem félénken hátrahúzódott s aggódó szemmel vizsgálta a hiányosan öltözött poros, sáppadt, megsoványodott alakot. Végre megszólalt, de a hangja az elfojtott félelemtől remegett: — Éhes vagy? Készítsek valamit?

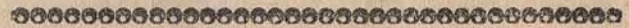
— Egy kis tojásrántottát kérek.

— Hány tojásból?

— Hát vagy harmincből.

— Te vagy, édes Gyurka, fiam, igazán te vagy! — kiáltott fel boldogan a jó asszony. Az imént azt hívé, hogy csak a lelked jött el kísértetni, de most már látom, hogy te vagy testes-től-lelkestől.

S most már megölelte és összecsókolta a fiát. (Brassó.)

ROBINSON

Írta: DSIDA JENŐ.

Robinson áll a tenger partján.
Háta mögött a zord sziget,
zugó erdő, kuszó liánok —
és nézi, nézi a vizet.

Szemén rezeg a Magány könnye
de arca sötét és konok:
Hiszen csak tegnap rémitették
a fölfedezett lábnyomok.

Önönlelkének papagálya,
lenyűgözött bus szelleme
„Szegény Robinson“-t rikácsol rá
s minden iszonyattal tele.

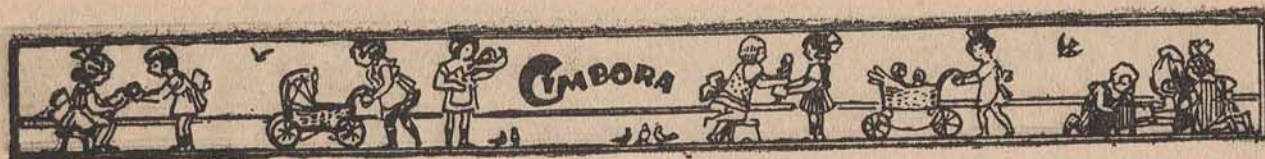
Rémekkel ijeszti az éjek,
a sziget lábujjhegyre áll,
eléje hajlik, fojtogatja:
Ezerszer jobb tán a halál!

És áll, csak áll a tenger partján,
háta mögött a zord sziget,
kuszó liánok, sötét erdő —
és kíméli a nagy vizet.

A kék habok közt felmorajlik
valami zsongó, halk remény,
s a Magány térdre-térdre hull
a tenger sivár fővényén.

A láthatatlan messzeségben,
melyet már annyi álma rótt,
megérez és körül cirógat
egy eljövendő kis hajót.

(Szatmárhegy, 1926. július hó.)

MAGYAR PANTHEON

Irja Lengyel Miklós dr.

Balassa Bálint

A viharos XVI. század eltemette azokat az utakat, amelyeken az előző nemzedékek jártak. A társadalmi osztályok surlódása, a szembeálló politikai pártok, a régi és új vallás hiveinek küzdelme, az előnyomuló török hódítás egyszerű emberek és hatalmas családok életét egyaránt válságba sodorta. Az örvénylő század forgatagába kerültek az ősrégi Balassa család tagjai is. Törökverő hősök és rablólovagok kerültek ki a család fiaiból. Erős szenvedély fiúit öket, de a viharos század forgószele felkapja a legerősebb lelkű férfit is, sodorja magával a bizonytalan jövő felé.

Balassa Bálint a század közepén született. 1551-ben. Buzgó protestáns pap volt a nevelője, aki erős hatást gyakorolt a fogékony ifjura. Még élete végén is érezhető művein a protes-

táns világfelfogás, bár férfikora delén visszatért a katolikus egyházba.

A főúri ifju tanulmányai végeztével az egri végvár vitézei közé állott. Itt ébredt fel szívében az erős vonzalom a várkapitány felesége, Losonczy Anna iránt. A szenvedélyes ifju nem marad sokáig Egerben: kalandra vágyó, nyugtalan lelke a végvári vitézek életét egyhangúlag találja: csatlakozik Békés Gáspár seregéhez, aki Báthori István kezéből ki akarja ragadni a fejedelmi pálcát. Az erdélyi vállalkozás nem sikerül, a fiatal Balassa fogságba kerül, majd szabadon bocsátják. Ezután házasodik meg. Unokatestvérét veszi feleségül. A Dobó Krisztinával kötött házasság nem boldog. Az örökségen civakodó rokonok, Balassa féktelen ingerlékenysége, majd az egyház beleavatkozása véget vetnek családi életének. Házasságát érvénytelennek mondják ki, mert Dobó Krisztina unokatestvére volt. A költő mindent megtett a kegyetlen ítélet kimondásának megakadályozására, de eredménytelen maradt még az a tette is, hogy visszalépett a katolikus egyház hívei sorába.

A meghajszolt, cselekvésre született főúr lelke a háborgó és kitörni készülő vulkánhoz hasonlít; a sors által nagy tettekre volna hivatva, de működési teret nem kap: a lelkében felhalmozott cselekvési erő utat keres magának. Csak így érthetjük meg folytonos pereskedései, erőszakosságát és minden megnyilatkozó szertelenségét. Végre kiábrándulva és belefáradva a meg-megújuló harcokba és küzdelmekbe, elindul hazájából Lengyelország felé. Évekig bolyong idegen földön; végre hazahozza a honvágy. Éppen Esztergom várának ostromára készül a magyar tábor; a költő örömmel lép a vitézek közé. Az ostrom alkalmával halálos sebet kap és a magyar tábor diadalának bekövetkezése előtt változatos, szenvedésekkel teli életének véget vet a halál. (1594.)

Balassa nagyon fiatalon kezdett az irodalommal foglalkozni. Első munkája egy kis valóságos irat: Beteg lelkeknek való füves kertecske. Németből fordította, valószínűleg nevelője buzdítására és szüleinek vigasztalására. Protestáns világfelfogás tükröződik ebben a munkában,

mint a költő későbbi istenes énekeiben és hazafias költeményeiben. A hazafias és vallásos érzés együtt jelenik meg ennek a kornak a költészetében. Az ótestamentum erős hatása alatt a törököt az Isten ostorának tekintik. Általános az a felfogás, hogy a bűnökbe merült nemzetnek szenvednie kell, szenvedni is fog mindaddig, amíg meg nem tisztul. A magyarság sorsa szomorú, de vigasztaló az, hogy nem fogja örökké sújtani az Isten; nem is pusztíthatja el teljesen, hiszen akkor az egész kereszténység veszélybe sodródik: Magyarország a kereszténység pajzsa a török hódítóval szemben. Balassa hazafias költeményei között katona-dalokat is találunk: a végvári vitézek mozgalmas életét rajzolja bennük.

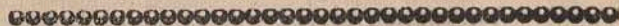
Vallásos és hazafias költeményeit nagyra becsülték kortársai. Nagy költőnek tartották, bár nem ismerték költészetének legértékesebb részét: virágénekeit. A virágénekek szerelmi dalok: A kor felfogásának hódolt a költő, amikor nem adta ki ezeket. Katolikus és protestáns papok egyaránt veszélyeseknek, erkölestelennek hirdették a mai népdalok őseit: a virágénekeket.

Balassa nagysága a virágénekekben mutatkozik meg igazán. Jól ismerte a magyar, német, török, lengyel és olasz dalokat, a középkori latin költők műveit: hasonlatokat, képeket, torzulatokat is kölcsönzött belőlük, de az eredetiséget nem lehet elvitatni tőle. Ő volt a mi első nagy költőnk. Szinte emberfeletti nehézséggel kellett megküzdenie. Gondolatai és érzelmei számára magának kellett formát teremtenie: az előbbi kor magyar költőitől alig örökölt valamit, Örökös küzdelmet kellett vívnia a fejletlen nyelvvel. Ha helyzetére gondolunk, az uttalan őserdőben járó magános vándor sorsa jelenik meg szemünk előtt. Balassa megvívta a nagy harcot, diadalmaskodott, bár költészetén érezhető, hogy ő az uttörő. Csokonai és Petőfi nyugtalan, szertelenségekre hajló lelke élt a XVI. század főurában, de nem alkotott olyan értéket, mint szerencsésebb utódai: ereje javát a költői kifejezőmódot folytatott harc kötötte le. A formában is ujítania kellett. A régi egyhangu magyar verselés, a hosszadalmas sorok nem voltak mondanivalója számára alkalmasak: megteremtette a kilenc soros, kellemesen hangzó, rövid sorokból álló Balassa-versszakot. Igazi költői lélek volt, fogékony minden iránt, örökre nyugtalan és szertelenségre hajló. Szerelmi költészetéből is következethetünk egyéniségére. Verseinek nagy részét Losonczi Annához intézte, de sok más nőhöz is írt költeményeket. Ezeknek egy része valószínűleg csak pillanatnyi

A kis gavallérok

Aczél Sári rajza.

hangulatnak szüleménye, akár csak Petőfi egyik-másik szerelmi költeménye, de vannak közöttük olyanok, melyek tartósabb érzés emicéi. Balassa, a kor szokása szerint, nem nevezi meg a virágot, a kegyest, akihez a költemény szól, hanem Julia, Gaelia stb. álnévket használ. A legtöbb költeményeket kétségkívül Losonczi Annához intézte, kinek alakja ugyan hosszabb-rövidebb időre elhomályosul lelkében, de aztán mindig új életre támad és a sirig kíséri.

A duszgazdag és hatalmas Balassa-család ivadéka arra volt hivatva, hogy korának vezető egyénisége legyen. A XVI. század forgószele magával sodorta: a főuri ivadékból bujdosó, a rajongó szerelmesből csalódott és kiábrándult ember, a törökverő hősből erőszakos és kegyetlen-ségre hajló férfi lett, de szenvedéseinek, bujdosásának és átélt keserű csalódásainak köszönhetjük, hogy költeményei megszülettek. Balassa igazi költői tehetség volt, de óriássá nem nőhetett, mert felfelé törésében visszarántotta a fejletlen nyelv, korának közhangulata és a maga társtalansága. Boldogtalan vagyok kezdetű költeményét ma sem tudjuk meghatottság nélkül olvasni és a bujdosó Balassához száll vissza lelkünk, a XVI. századba akkor is, amikor gyönyörű vallásos költeményét olvassuk a „kegyelmes Istenhez”. Érezzük, megosztjuk szenvedéseit és szinte megelevenedik előttünk a hazátlan költő alakja, amikor vallásos költeményének befejező sorait halljuk:

Ezeket irám
A tenger partján,
Oceanum mellett,
Kilencvenegyed
Mikor jegyzettek
Mástól ezer felett.

Katona-ének

— Balassa Bálint költeménye —

Vitézek, mi lehet
E széles föld felett
Szébb dolog a végeknél?
Holott kikeletkor
A sok szép madár szól,
Kivel ember ugyan él:
Mező jó illatot,
Az ég szép harmatot,
Ad, ki kedves mindennél.

Ellenség hírére,
Vitézeknek szive
Gyakorta ott felbuzdul.
Sőt azon kívül is
Sőt azon kívül is
Vitéz próbára indul,
Holott sebesedik,
Ől, fog, vitézkedik,
Homlokán vér lecsordul.

Véres zászlók alatt
Lobogós kópiát
Vitézek ott viselik,
Roppant sereg előtt,
Távol a sik mezőt
Széllyel nyargalják, nézik.
A párducz kápákkal,
Fényes sisakokkal,
Forgókkal szép mindenik.

Jó szerecsen lovak
Alattok ugrálnak,
Hogyha trombita riadt:
Köztük ki strását áll,
Ki lováról leszáll,
Nyugszik reggel, hol virradt,
Midőn éjten-éjjel
Csata-viseléssel
Mindenik lankadt, fáradt.

Az jó hirért, névért,
A szép tisztességért
Ők mindent hátrahagynak,
Emberségről példát,
Vitézségről formát
Mindeneknek ők adnak,
Midőn mint jó sólymok,
Mezőn széllyel járnak,
Vagdalkaznak, futtatnak.

Ellenséget látván,
Örömmel kiáltván

Ők kópiákat törnek,
S ha sulyosan vagyon
A dolog harcokon,
Szólitatlan megtérnek,
Sok vérben fertezvének,
Arcul reá térvén
Úzót sokszor megvernek.

A nagy széles mező
S a szép liget-erdő
Sétáló palotájok,
Az utaknak lese
Kemény harcok helye,
Tanuló oskolájok,
Csatán vala éhség,
Szomjuság s nagy hévség,
Fáradtság-mulatságok.

Az éles szablyákkal
Méltán örvendeznek,
Mert fejeket ők szednek,
Viadal helyeken
Véresen, sebesen
Halva sokan fekszenek:
Sok vad madár gyomra
Gyakran koporsója
Vitézül holt testeknek.

Oh végbelieknek,
Ifju vitézeknek
Dicséretes serege!
Kiknek e világon
Szerte szerént vagyon
Mindeneknél jó neve:
Mint sok fát gyümölcscsel,
Sok jó szerencsékkel
Áldjon Isten mezőkbe!

Korcsolyázás

Megkülömböztetendő a mai korcsolyázástól. Amíg Csikban nem kezdtek a jégen acél korcsolyákkal sportolni, addig csak korcsovázott mindenki. Így ejtettük ezt a szót. A korcsova voltaképpen bükkfa-hasábokból tákolt szerszám, melyen csebervizet, a kisebbeken korsó borvizet és egyéb apró terhet szoktak hordozni. Az ilyen korcsován mikor egymást huzogáltuk az uton fel-alá, ezt neveztük korcsovázásnak, valamint azt is, ha ezekkel a korcsovákkal ereszkedtünk (ródliztunk). Csikszeredában a legelső korcsolyázó Molnár Lajos pénzügyigazgató volt, ki a saját telkén átfolyó patak vizével jeget csinált s ott legelőbb egyedül korcsolyázgatott a 70-es években. (T. Nagy Imre Cirkálások e. könyvéből.)

Ferenczy Tibor (Tomasovce, Szlovákia) rajza a Cimbora pályázatára.

A „farkas kölyök” cserkészszet

Írta: LAJOS BÁCSI.

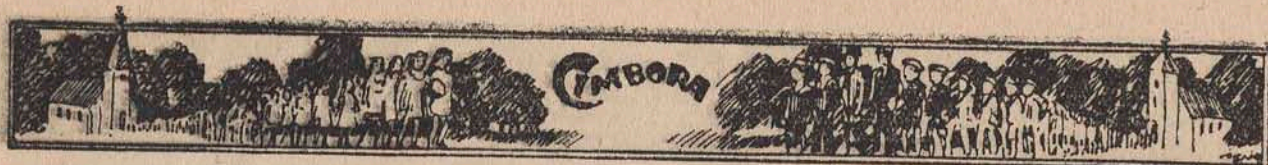
A cserkészszet a gyakorlatban igen sokféle ágazik. Az igazi cserkészszet mellett, akik 12–18 éves ifjak, vannak öreg cserkészszet, akik 18 évesnél idősebbek és vannak kis cserkészszet is, az úgynevezett „farkas kölykök”, akik 8–12 éves fiukból toborozódnak össze. Vannak továbbá szárazföldi és tengeri cserkészszet is. Ez utóbbiak hajón teljesítenek szolgálatot s idővel kitűnő tengerészszet, hajóskapitányok válnak belőlük. Vannak leánycserkészszet is.

Minden fajtájú cserkészszet a tudományt könyvből betűzi és gyakorlatból tanulja s időközönként vizsgát tesz le az előírt anyagból.

Te, kedves olvasóm, ha 8–12 éves vagy, te még nem lehetsz igazi cserkészszet, csak „farkaskö-

lyök”. De ez nem baj. Sokat tanulhatsz így is, hogy idővel kiváló cserkészszet váljék belőled. Hiszen, te is vágyódsz társak után, mert nem ülhetsz örökké az édes mama szoknyája mellett. Te is szereted a napot, az aranyosan szép testet a vidámságot, a dalt, a játékot és szeretnél ügyeskedve sokféle dolgot csinálni, ha valaki, neked mindezt megmutatná, ha valaki erre megtanítana. És ez nem is olyan nagy dolog! A tanítóbácsid vagy más ügyes ember a faluban vagy a városban mindig akad, aki szeretettel foglalkozik a gyermekekkel. Így kell megkérni, hogy szervezzen belőletek egy farkaskölyök cserkészszetcsapatot.

Ha a parancsnok megvan, ez 20–40 fiut ösz-

sze toboroz és kész a csapat. Ruha sem kell éppen hozzá. A fődolog, hogy engedelmeskedni tudjatok. Az engedelmség igen fontos! E nélkül nem lehet elérni semmit sem. Aztán össze is kell tartanotok, egymást támogatni, szeretni, hogy minden veszekedés, verekedés távol maradjon. Az első összejövetelen összeírjátok a csapat tagjainak a névsorát, mindenkinek a korát és lakását s megállapodtok abban, hogy hetenkint egyszer mikor és hol jöttök össze, lehetőleg a szabadban (rossz idő esetén az iskolában). Aztán körbe álltok egymás kezét fogva s utána valamelyiktek elmondja a következő imádságot:

„Mindenható Uristen! Alázatos szívvel fordulok tehozád munkám kezdetén. Nagyratörők céljaim, de gyarló az én erőm. Kérlek azért, minden erőnek forrása, támaszd meg az én gyengeségemet és tedd eredményessé munkámat, hogy azzal, amit tanulok, a te dicsőségedet növelhessem, hazámnak, embertársaimnak javára lehessenek. Segíts meg, hogy jellemem épületét egyre magasabbra emeljem, szent igazságodtól és a becsülettől soha el ne tántorodjam. Ámen.”

Munkánk sikeréhez Isten segítségét minden összejövetel előtt kell kérnünk. Ezután játékba fogunk. Ha a szabadban vagyunk, **körrótát**, ha a szobában lennénk, **kim-játékot** játszunk.

A **körrótát** így játsszák: A játsszók 3—4 méter sugaru körben felállnak. A labdát össze-vissza adogatják egymásnak, amíg valaki elejti. Ez a körbe áll, társai pedig az elkapott (de nem a földről felemelt) labdát addig dobálják, amíg valaki elhibázza, aki aztán a középsővel helyet cserél. — Megjegyzendő: Fejnek dobni tilos! A középső, ha elkaphatja, a labdát (akár földről is!) a körből megdobhatja a menekülő társait s akkor a megütöttel helyet cserél. Az elkapott labdával célozni nem szabad, de azonnal kell dobni vele a középsőre. — Kiabálni, veekedni, gorbáskodni tilos! A játékhoz lószőrrel tömött, nem tulságosan kemény bőrlabdát használunk. Ha valaki kiabál, verekszik, utszéli kifejezéseket használ, a vezető megfujja a sipját, akkor mindenki azonnal feszes állásba vágja magát, majd ismét folytatjuk a játékot minden szómagyarázat nélkül, a fiuk hadd nyomozzák ki, hogy ki vétett a fegyelem ellen. A rendetlenkedőt ismételt vétség után ki kell állítani a játékból, hadd vizsgálja meg lelkiismeretét, s legyen összeférő. A játékban újra résztvehet, ha ezzel a jelentéssel jön: „Parancsnok urnak jelentem tisztelettel,

a verekedésről (csunya beszédéről, stb.) leszoktam.”

A **kim-játék** („ki lát többet?") a következőképpen megy: A parancsnok 20—24 különféle kisebb tárgyat (kulcs, kés, gomb, toll, notesz, kréta, ceruza, stb.) helyez el az asztalon és aztán kendővel letakarja. Erre a fiukat odahívja, egy percre leemeli a kendőt, hogy mindenki jól láthassa a tárgyakat. Egy perc letelte után letakarja a tárgyakat, a fiuk pedig papirosra hamar leírják a látott tárgyak nevét. A vezető aztán ezt felülvizsgálja, s aki a legtöbb tárgy nevét jegyezte föl helyesen, az győzött. Ez a játék fokozza a gyors áttekintést és a megfigyelő képességet. Minden játéknál pontos kimutatást készítenk s többszöri ismétlés után néhány hónap múlva megállapítjuk, azt hogy kinek-kinek mennyire fejlődött a gyakorlattal az emlékezőtehetsége, áttekintő és megfigyelő képessége.

A játék után sipjellel vigyázz állásba vágjuk magunkat s valamelyik fiu elmondja a következő imádságot:

„Ílát adok neked, Uram, az imént veit jö-kért. Erős a szándékom, hogy igaz jötettek fakadjanak nyomukba. Add szándékomra áldáso-dat. Ámen”.

Minden összejövetel a most közlött inádsággal kezdődjék és végződjék. Az imát mindig más és más fiu mondja el. Ezeket a játékokat beteken át gyakorolhatjuk, míg egészen jól nem mennek.

(Losoncz.)

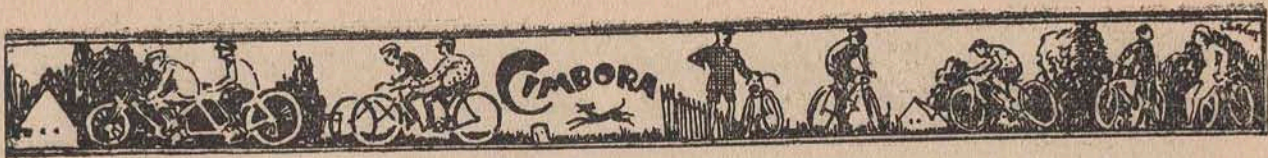
Szánkózás

Irta: *Ujfalusi Sándor*

*Szalad a szán, esik a hó,
Cseng a csengő, vágat a ló.
A szánkóban egy nagy bunda,
Kikukucska! Pali, Jutka.*

*Kis madarak összesugnak,
Hóvirágok mosolyognak,
Mind azt kérdik: merre, merre?
Talán bizony Budapestre?*

*Nem oda, csak egy kis házig,
Kapuja már ide látszik,
Nagyapónál ki is szállunk,
Nevénapján jót kívánunk.*

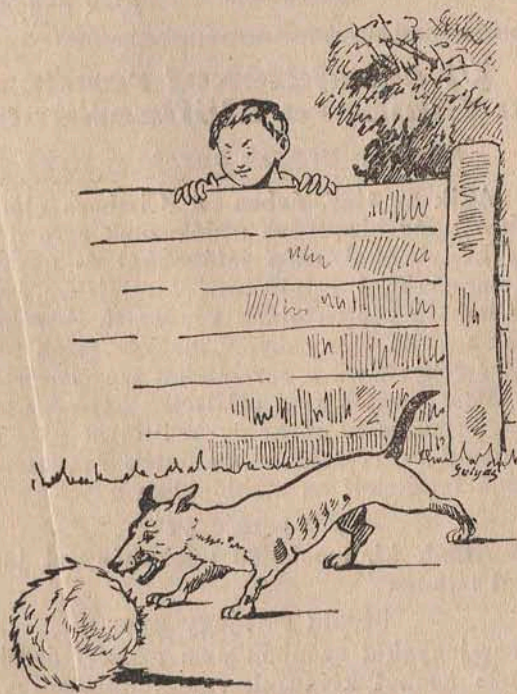
Öcsike megmenti a sündisznó életét

(Levél nagyapóhoz)

Ne csodálja, édes nagyapóka lelkem, hogy az elmúlt ősszel oly mélységesen hallgattam, s bár csakugy termettek a nadselü gondolatok, egyetlenegyét sem közöltem magával, illetőleg a Cimbora útján a nagyapó pótunokáival. A magyarázat igen egyszerű: Budapesten is épp oly gyönyörű szép volt az ősz, mint Kisbaczonban, s persze, a Rózsadombon „őszöltem”, a kedves Stánczi néninél, onnét jártam be az iskolába, s bizony, nem volt időm a levélíráshoz, mert tetszik tudni, néha-néha tanulni is kell ám. No, most már van időm a levélíráshoz, a tél beszorított a pesti lakásba, s ime, megszólalok a hosszú hallgatás után.

Nem tudom, irt-e már apus nagyapónak: újabb idő óta nemcsak a világbékének, de az állatvédelemnek is apostola lettem, s már meg is mentettem egy sündisznó életét. Tudni kell, édes nagyapóka lelkem, hogy a nyáron, amíg én rossz-

szat sem sejtve termeltem Kisbaczonban a nadselü gondolatokat, a Stánczi néni szomszédságába egy éltesebb uri nő költözött, akit én egyszerűen Pacsuli néninek neveztem el, mert oly rettenetesen illatszerezi magát, hogy a kerítésen át-

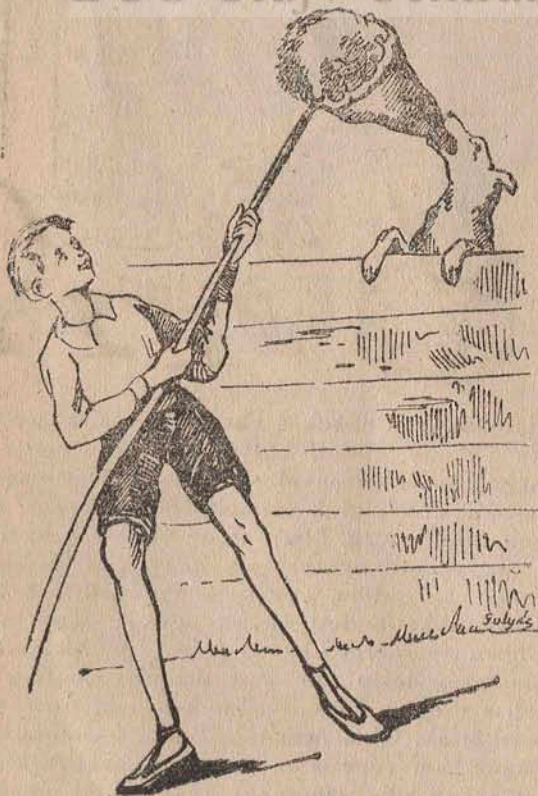

illatozik. Van ennek a Pacsuli néninek egy hosszú vékony undok kutyája, amely egész nap csahol, s csaholásával szüntelen zavar engem a nadselü gondolatok termelésében. Egyszer aztán nem álltam meg, hogy át ne nézzek a kerítésen — ugyan mit ugathat oly nagy kitarással. Hát Uram, Teremtőm, egy szegény sündisznó körül ugrált s kapkodott hozzá, persze, mind mérgebben és mérgebben, mert, tetszik tudni, a sündisznó teste tele van tüzdelve hegyes tűkkel, s ezek a Pacsuli néni kutyáját össze-vissza szurkálták. Ohó, nem oda Buda! — mondtam én magamban. Vége is az lesz, hogy halálra kinozza a szegény sündisznócskát — meg kell mentenem

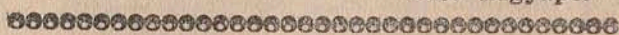
a csuf haláltól. Nosza, egyszeribe nadselü gondolatom támadt. Szaladtam az almaszedőért, aztán fel a kerítésre, az almaszedővel átnyultam, a sündisznócskát behengergettem, aztán szép lassan elindítottam, hogy átmenjen a kerítésen. Hiszen, ez így szépen volt elgondolva, de, úgy látszik, a Pacsuli néni kutyája is termeli a nadselü gondolatokat, mert egyszerre csak belekapott az almaszedőbe, mégpedig oly erősen, hogy nemcsak a sündisznót, de a kutyát is emelnem kellett. Hát, emeltem, emeltem, éppen a kerítés tetejéig, ott aztán két előlábával belekapaszkodott a deszkába. Természetesen, összedtem minden erőmet, huztam az almaszedőt át, ő meg visszafelé s mit gondol, nagyapóka, mi lett a vége?

Az lett a vége, hogy az almaszedő csücske a kutyus szájában maradt, visszaesett a Pacsuli néni kertjébe, a sündisznócska azonban meg volt mentve és én diadalmasan tettem le Stánczi néni lába elé: Ime, Stánczi néni, megmentettem egy sündisznó életét!

— Ó, ó, — áradozott Stánczi néni — te drága fiu, te! s össze-visszaölelt, csókoló. Persze, nagy örömben észre sem vette, hogy az almaszedő zacskó fele ott maradt a Pacsuli néni kertjében. Legyen boldog vele!
(Kisbaczon.)

A másolat hitelül:
Elek nagyapó.

Uj sorsjátékokat rendez a Cimbora előfizetőinek

Minden ötödik sorsjegy nyer

Akik az 1925. évben a Cimbora előfizetői voltak, még bizonyára emlékeznek arra a pompás könyvekkel, szép játékokkal és nagyszorú iskolaszerekkel jutalmazott sorsjátékra, melyet a Cimbora előfizetőinek rendezett. A régi előfizetők azóta már sokszor megkérdezték tőlünk, mikor fogjuk ezt a sorsjátékot megismételni.

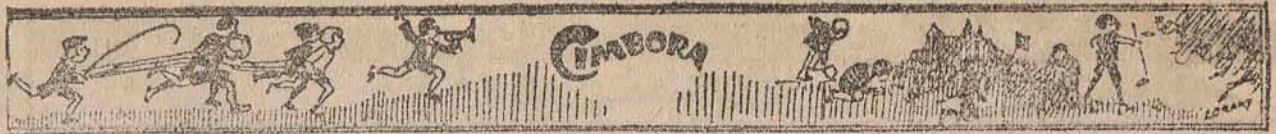
Most tehát a régi előfizetők kérésére, de az ujak örömeire is az új év beálltával újra programunkba vesszük a sorsjáték rendezését és annak feltételeit az alábbiakban adjuk:

250 sorsjegyet

bocsájtnak ki, amely 50 nyereményért játszik, tehát minden

ötödik sorsjegy nyer

A sorsjegyeket azonban nem pénzért árusítjuk, hanem azokat kívánjuk megjutalmazni velük,

akik hozzájárulnak ahhoz, hogy a Cimbora olvasótábor szaporodjék, vagyis: akik új előfizetőt szereznek lapunk számára. Lapunk minden olvasója, aki egy új előfizetőt szerez, egy sorsjegyet kap, aki kettőt, az két sorsjegyet és így tovább. E sorsjegyek birtokosa esélyt szerez magának, hogy az 50 jobbnál-jobb könyv és szebbnél-szebb nyeresémtárgy közül talán neki jutat egyet a szerencse.

Mihelyt mind a 250 sorsjegyet kiosztottuk, nyomban megejtjük a sorsolást és a szerencsés nyerőknek postán megküldjük a nyeresémeteket.

Az előfizetés gyűjtés módja a következő: A Cimbora legközelebbi számától kezdve a Cimbora-hoz egy előfizetési ívet csatolunk. Ezt az előfizetési ívet alá kell írni annak a gyermeknek a szülőjével, aki a ti rábeszélésetekre lép be a Cimbora olvasói közé és az aláírt ívet be kell küldeni a Cimbora kiadóhivatalába, Szatmárra. A kiadóhivatal azonnal megküldi a sorsjegyet a gyűjtőnek, mihelyt az új előfizető szülője a Cimbora előfizetésének legalább egy negyedévi díját postautalvány útján befizetett.

Aznap, amikor a kétszázötvenedik sorsjegyet is postára adtuk, megejtjük a sorsolást. A sorsolást egy eszközzeljük, hogy a Cimbora öt szatmári előfizetője jelenlétében 250 számot teszünk be egy kalapba, ahonnan az 5 előfizető 50 számot kihúz. Az elsőnek kihuzott sorsjegy tulajdonosa az első, a másodiknak kihuzott a második díjat kapja és így tovább.

Helyszűke miatt most nem soroljuk fel az összes nyeresémeteket, ennek részletezésére csak a legközelebbi számban térünk ki, most csupán izelítőül az első öt díjat soroljuk fel:

- Első díj: Elek nagyapó öt pompás könyve.
- Második díj: Verne Gyula 3 kötet regénye.
- Harmadik díj: Richter-féle építőkocka.
- Negyedik díj: Levelezőlap album.
- Ötödik díj: Irómappa.

és így tovább, csupa jó és szép könyv, szórakoztató játék és hasznos iskolaszer. A Cimbora minden egyes számában közöljük majd, kik azok, akik az új előfizetőért sorsjegyet kaptak és a sorsjegyek huzását követő számban közöljük majd a nyertesek nevét és az általuk nyert díjakat is.

Ne felejtsetek el, hogy ha a sorsolásban részt vesztek, nemcsak egy szép könyv vagy nyeresémtárgy lehetőségét biztosítjátok magatoknak, de elősegítitek a Cimbora erősödését is;

mert minden előfizetővel gyarapszik a tábor és lehetővé teszi, hogy a Cimborát még jobban fejlesszük és így minél többet, szebbet nyújthassunk nektek!

A következő számokhoz előfizetési jegyet csatolunk, amit irassatok alá az új előfizető szülőjével és küldjétek be hozzánk.

Szerencse fel!

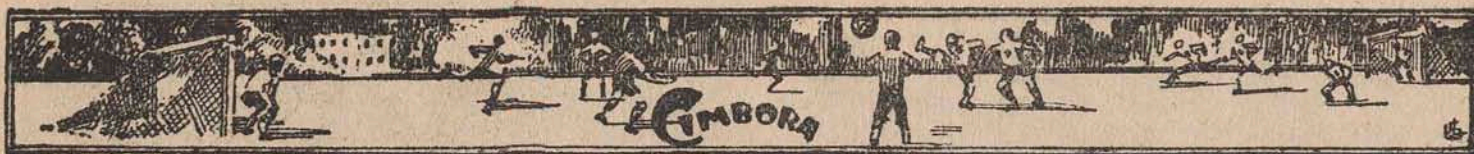
A CIMBORA kiadóhivatala.

FELHÍVÁS! FELKÉRJÜK MINDAZON ELŐFIZETŐINKET, AKIK AZ UJESZTENDŐ BEÁLLTAVAL ELŐFIZETÉSEIKET MÉG NEM UJÍTOTTÁK MEG VAGY PEDIG MÉG RÉGEBBRŐL HÁTRALEKTBAN VANNAK, HOGY AZ ELŐFIZETÉSEKET LAPUNK KIADÓHIVATALÁBA ANNÁL IS INKÁBB KÜLDJÉK BE, MERT ELLENESETBEN KÉNYTELENEK LENNÉNK RÉSZUKRE LAPUNK KÜLDÉSÉT BESZÜNTETNI.

Mi ujság?

Az Arkansas folyam rejtelmes kincsei. Verne Gyula kalandos regényeihez hasonló az a történet, melyet a napokban egy amerikai lapban olvastunk. A cikk arról számol be, hogy egy nemrég elhalt amerikai orvos, dr. Hill, két fia több bányász-szal szövetekezve expedíciót szervezett az észak-amerikai Arkansas államban elrejtett, hatalmas értéki kincs megkeresésére.

Arkansas államban ugyanis nemzedékről-nemzedékre öröklődő legenda járja egy rengeteg nagy kincsről, sok milliót érő arany- és ezüstrudakról és drága ékszerekkel teli ládákra, melyet a múlt század elején spanyol kalandorok ástak el a Mulberry folyó partján. A legenda szerint a diadalmas Napoleon császár hadai elől menekültek át a spanyolok. New-Orléansban kötöttek ki, ott hírt vették, hogy északon gazdag aranymezők vannak, mire apró csolnakokon feleveztek az Arkansas folyamon. Rövid idő alatt óriási kincset gyűjtöttek össze. Akkor elfogta őket a honvágy és abban bizakodva, hogy még egyszer visszatérhetnek kincseik tanyájára, elásták azokat. De vihar, betegség és az ellenséges indiánusok egy ember kivételével mindannyiukat elpusztították, ez az egyetlen visszatért New-Orléansba és csakhamar követte társait a másvilágra. Az ő közlése volt a forrása a ma is eleven legendának. Azóta ugyyszólván minden nemzedékben akadt és akad néhány kalandos véré ember, aki nekivág az Arkansas rengetegeinek, hogy megkeresse az elrejtett kincset. Eddig

még mindenki csalódottan tért vissza. A legutóbbi negyven év során két spanyol ember több ízben megjárta a kincses földet és mindenfelé hangoztatták, hogy megtalálták a rejtekhelyet. Egyikük, egy Antonio nevű 80 éves öreg, olyan meggyőző erővel mesélte el kalandos utjuk történetét, hogy egy dr. Hill nevű gazdag orvos egész vagyonát, százezer dollárt ajánlott fel neki a kutatások költségeire. Antonio hozzá is fogott egy maga szerkesztette térkép alapján. Ásás közben egy üregre bukkant és abban egy gondosan elzárt pergamentre, amelyen titkosjegyek voltak. Majd egy második barlangot fedezett fel, ahol egy tüzkőből való baltát és kőből készült kulcsot talált. Mindezeket a kincselrejtők titkos jelének hitte és nagy buzgalommal folytatta az ásást. De, mint mondtuk, öreg ember volt, aki nemsokára meghalt. A térkép halála után eltűnt. Az ásás akkor megállt, mert dr. Hill, aki az ásás költségeit viselte, nem sokkal utóbb szintén eltávozott az élők sorából.

Most dr. Hill két fia vette tervbe a rejtekhely felkutatását és bizva-biznak benne, hogy mint dúsgazdag emberek fognak visszatérni.

Néhány szó a higanyról. Így télvíz idején, amikor a hideg pirosra csípi arcotokat és könnyet csal a szemetekből, gyakran szalad az ember reggelenként az ablakhoz, hogy megnézze a hőmérőt: hány fog hideg van odakünn? Azt az ezüstösen csillogó fehér fémoszlopot, amely a hőmérőn az idő változását mutatja, higanynak nevezük. A higany az egyedüli fém, amely természetes hőmérsékletnél folyékony állapotban van és csupán rendkívül nagy hidegben (40 fok Celsiusnál) fagy meg, illetve válik szilárd halmazállapotúvá. A természetben nem olyan alakban található, amilyenben a hőmérőben látjuk; az érc, amelyből egy érdekes eljárással: égetett mésszel való pörköléssel, kivonják, piros színű és cinobernek hívják. A másik eljárás, amellyel a higanyt kiválasztják, hogy a cinobert faszénnel keverik, és jól elzárt kemencében magas hőfokra hevítik. A higany kiválik a cinobertől és lerakódik a kemence aljára, amikor már az általunk is ismert ezüstös színét veszi fel. A legtöbb higanyt Olaszországban termelik ki. A hőmérőkészítésen kívül rendkívül sok más célra is használják: kémiai és fizikai szerek készítésére, az arany- és ezüstkohászatban, tükörgyártásnál. Ez utóbbihoz más fémmel keverik és az u. n. foncsort állítják elő belőle, amivel a tükör hátlapját vonják be. Gyógyszergyártásnál is használják és a belőle készült gyógyszerekkel nagy eredményeket értek el.

BÉLYEGGYÜJTÉS

Utazás a bélyeg körül.

(Ötödik közlemény.)

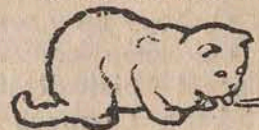
Azóta bizony sok idő, hosszú esztendők múltak el. Ma már a bélyeggyűjtés az egész világon elterjedt, sőt több híve van, mint minden más gyűjtőszennvedélynek együttvéve.

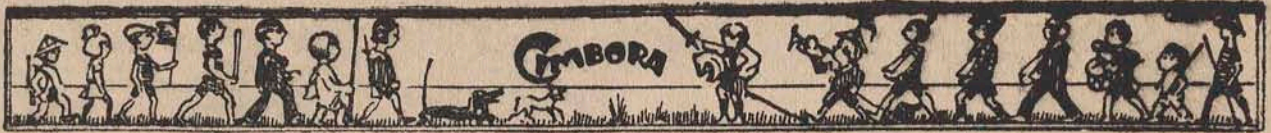
Hány bélyeggyűjtő van a világon tulajdonképpen? Erre több statisztika ad feleletet. Az egyik szerint 2,930,000 bélyeggyűjtő él összesen a világ országaiban, míg egy másik az utóbbi esztendő megállapítása szerint 2,523,000 becsüli őket, akik közül az Egyesült Államokban 1,000,000, Németországban 440,000, Ausztriában 102,000 él.

A világ minden államában vannak ma már bélyeggyűjtő-egyesületek, a bélyegkereskedők egy hatalmas testületet képeznek, s különösen Németországban fontos tényezői a gazdasági életnek. Évente számtalan bélyegkongresszust tartanak Európa különböző országaiban és pl. az 1925. évben 11 bélyegkiállítást rendeztek. A legutóbb New-Yorkban volt egy hatalmas méretű kiállítás, amelyről e rovatban külön is beszámolok majd nektek. A bélyeggyűjtés irodalma rengeteg kötetre rug és se szeri, se száma annak a sok szaklapnak, amelyeknek legnagyobb része angol, francia, német nyelven jelenik meg időszakonként (két hetenként, havonként) és beszámol a bélyeggyűjtés újabb eseményeiről, az újabban megjelent bélyegekről stb. Sőt, már ott tartunk, hogy a philateliát (nincs jó magyar szava; bélyegismének mondhatnánk) tudománynak is elismerik.

A bélyeggyűjtők milliói ma már egy olyan hatalmas tömeget képviselnek, amelyet nem lehet lebecsülni. Ehhez a tömeghez ép úgy odatartozik a kezdő gyűjtő, a maga pár darab bélyegével, mint a diák az albuma gyűjtött néhány száz bélyegből álló gyűjteményével és a gazdag bankigazgató drága, bőrkötéses albuma ragasztott ritkaságaival. Mindnyájan polgárai egy nagy philatelistá államnak, melynek tagjai a világ minden részéből regrutálódnak. Általuk válik az összes államok forgalombakerült bélyegeinek nagyrésze csengő érc pénzzé, mert abban a pillanatban, ahogy ezek a kis, színes képek elhagyják a postát csodálatos változáson mennek keresztül: készpénzzé válnak a gyűjtők kezében, értékpapirokká, amelyeknek nemzetközi értékük van.

(Folyt. köv.)

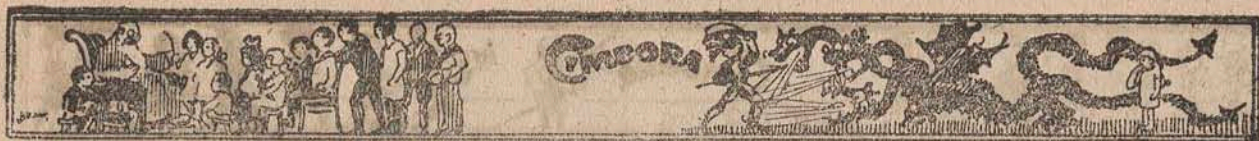

Elek nagyapó üzeni.

A levél írás igen fontos szabálya: hol, melyik évben és melyik hónap hányadik napján kelt a levél!

Pályi János, Losonc. Sajnálom, hogy nem számolhattál be a nyári vakációról, mert pompásan irsz. Majd beszámolsz a jövő nyárról, ugy-e? A nagyanyád régi jó ismerősét, Székely János igazgató tanítót jól ismerem. A szomszéd faluban. Bibarczfalván lakik. Nagyszerű kocsarakat fon. Mult ősszel meg is ajándékozott néhányval. Szüleidnek tolmácsold viszont jókívánásaimat. — Schenk Nusi, Brassó. Oly hosszú és szép leveleben hoztad helyre a mulasztásodat, hogy nemcsak „minden megvan bocsátva”, de levelezőlapot is irtam neked. Remélem, megkaptad. — Tima Endre és Ilonka, Zilah. Örvendek, hogy megkaptátok a nyert könyvet, nemkülönben annak is, hogy Ilonkát írni tanítod. Már látom a betűiből, hogy méltó tanítványa lesz az ő szépíró bátyjának. Az értesítőddel meg vagyok elégedve. — Eröss Alfréd, Kézdivásárhely. A mostanában küldött verseid ugyan nem a Cimborába valók, de örömmel látom a fejlődésedet. Nagy öröm nekem a te fejlődésed, már azért is, mert a Cimborában kezdted bontogatni a szárnyaidat. Körülbelül március végéig leszek Budapesten, de hétről-hétre utánam küldik a postát. — Beretzky András, Egresztő. Bizony, úgy látszik, Egresztő felé rossz a posta, de én mégis irtam neked innen Pestről is. Hogy miért voltam Marosvásárhelyen, eddig bizonytalán olvastad a Cimborában. — Buzás Klára, Bánffyuhnyad. A kolozsvári Szeretetházból jársz a ref. kollegiumba. Hiányzik, persze, az anyuka, de gyakran meglátogat, hisz csak egy jó futamodás a vonatnak Kolozsvár. Aztán oly kedvesek mind a Szeretetházban: a nevelők, a gondozók, az igazgató bácsi, úgy gondoskodnak rólatok, akár az édes anyátok. Nem is gondolod, milyen jól esett olvasnom ezt. A mi a nyelvtanulást illeti, a te édesanyád úgy gondolkozik, mint a világon minden jó és okos anya: az ismereteket anyanyelvünkön szerezhetjük meg kellő alapossággal, minden más nyelv arra való, hogy könnyen érintkezessünk más nyelvű felebarátainkkal. Rejtvényeid jók. — Albert testvérek, Arad. Mindannyian nagy örömmel várjátok és olvassátok a Cimborát, még Béla is, aki pedig nagy fiu lehet, ha már műhelyben dolgozik s miféle könyvek vannak az ő kis könyvtárában? — Preissner Pál. Megfeledezte arról, hogy hol kelt a leveled. Pótold a következő alkalommal. Természetesen, ha már első gimnazista vagy, többet kell tanulnod, de azért csak jusson idő a levélírássá

is. Az írásod minden tekintetben dicséretet érdemel. A keresztrejtvényed sorra kerül. — Seresster Anna, Bodola, Brassómege. Én minden levélre azonnal válaszolok, de az újságban bizony hetek multán kerül sor a válaszra. Ennek az a magyarázata, hogy száz-kétszáz levelet kapok hetenként s ha mind e levelekre a választ azonnal leközzölné a nyomda, nem sok egyéb olvasnivalótok volna. Egy szó, mint száz: türelemmel kell várnotok a válaszra. Végre is az a fontos, hogy minden levélre elébb-utóbb választ kaptok. A december 17-én kelt leveledre is későn kapod a választ, mert akkor én már utban voltam Pest felé s a december végéig érkezett leveleket január elején továbbította a nagybacsoni posta, aminthogy roppant költséges volna, ha minden nap továbbítanák Pestre a postámat. — Gerő Sára, Szalmár. Magam is azt gondolom, ugy lesz a legjobb, ha hátrakötöm nemcsak a te sarkadat, de a Borgida Anciét is, mert így legalább — amint te írod — látjuk egymást. Hát, ha Isten éltet, március vége felé utba ejtem a ti városotokat, ahol a Cimborát nyomják. — Vámos Irénke Gyergyószentmiklós. Találtál egy kis macskát az utcán s megszántad, oly keservesen nyávogott. Persze hazavitted. Nem is tehetél egyebet: megáld érte az Isten. Most aztán barátkoztasd össze a nagy cicáttal s magyarázd meg nekik, hogy csunya dolog a féltékenység. Sose törődj azzal, ha megütődnek azon hogy „nagy lány” létedre babával játszol. Cselekszi azt nagyobb lány is, például az én leányunokám, aki másodéves bölcsészethallgató a pesti egyetemen. Nem mondhatom elég sokszor, hogy addig vagytok igazán boldogok, amíg léleken gyermeknek érzitek magatokat. — Csomor Piroška, Laci és Márta, Mezőbánd. A véletlennek mily érdekes összetalálkozása: az nap, amelyen nektek ezt az üzenetet írom, egy mezőbándi predikátumu öreg barátomhoz vagyok hivatalos ebédre. Ennek a bácsinak már az édesapja vert fészket tul a Dunán, s éppen, mint nagyapó, ő is a pesti gyermekei meg unokái közt tölti a telet. — Sándor Böske és Magdi, Nagyszeben. Ugy van, ugy, most már felejtjük a multat s a jövőre gondolunk. Nektok különösen arra kell gondolnotok, mert hisz tietek a jövődő. Hát csak tanuljatok szorgalmasan ezután is, szereztek sok-sok örömet a szüleiteknek. Persze, rólam se feledkeztek meg: mennél sürűbben irjatok levelet. — Havadtői Imre, Jobbágyfalva, Marostordamegye. Bizony, bizony, nem szép az írásod, de éppen azért kell gyakran levelet írnod nagyapónak, szép lassan, gondosan, s majd meglátod, hogy megszépül az írásod. — Simay Irén, Puj, Hunyadmege. Megbocsátom a lustaságodat, hogyne bocsátanám meg. A Szere-

tet még nagy bűnöket is megbocsát (a hazaárulás kivételével) hát egy kis lustaságot hogyan bocsátana meg. A „szárnypróbálgatásod” komoly szárnypróbálgatás, csak próbálgass tovább: azt hiszem, hamarosan kapok mint rajzban, írásban is egészen a Cimborának valót. — Szőke Juci és Piri, Brassó. A te eseted, Juci, különös eset. Többször postára adták a nyert könyvedet s nem kapta meg. Aztán jelezted a nyáron, hogy meglátogatsz, de bár félórányiira voltál Kisbaczontól, a látogatás elmaradt, pedig én vártalak a könyvvel, amelybe beleírtam a nevemet. Összel bementem Brassóba, ahol felolvastam a Székely Társaság hangversenyén s a zsebemben vittem a könyvedet. És ott volt sok unoka, csak éppen te nem voltál ott. Hát, ha élek, tavasszal megint el megyek Brassóba, a tervezett mesedélutánra, oda is elviszem a könyvet. Remélem, ott leszel. Másként nem látod a könyvet, Jucika, mert a kiadóhácsi löbbit nem próbál szerencsét a te könyveddel. — Kemecei Miklós, *Albis, Biharmegye*. Sajnálattal láttam leveledből, hogy izületi csuzzal feküdtél a zilahi kórházban. Remélem, ez az üzenet már jó egészségben talál s folytathatod a tanulást a Weszelényi kollégiumban. A szélmalom-rejtvény sora kerül rajzaidat mindég szívesen látom. — Kemecei Erzsébet és Agnes, *Albis*. Örvendek, hogy ti is irtatok, nemcsak Miklós bátyátok. Rejtvényeitekéből válogatok, s várom további leveleiteket. — Szabó testvérek, Brassó. Magam is sajnálom, hogy nem láthattalak Brassóban jártamkor, de, reméljük, hogy tavasszal találkozunk. — Guttmann Vera, *Nagyvárad*. Látom, hogy alaposan el vagy foglalva, de azért csak juttass időt a levélíráshoz. Lilienfeld Tildának tolmácsold köszönetemet a megemlékezésért. — Quittner Livia, *Petrozsény*. Szép, igen szép a leveled. Közlöm is e helyen a végét, mely az én munkám eredményét imígy jósolja meg: „És nem kell sok idő, midőn minden unoka testvérként fogja szeretni egymást. Ez lesz a világon a legnagyobb győzelem. A szeretet diadala”. Ugy legyen! — Borgida Anci, *Szatmár*. Igen tetszett a nyert könyv. Hát még az fog tetszeni igazán, amikor a sarkadat hátrakötöm!

A Cimbora könyvosztálya

A cserkészkönyvek új árai:

Farkas Gy.: Táborfű üzen	á 15—	leu
Radványi K.: Horog István & Co	„ 15—	„
Sztrilich—Mócsy: Cserkész segítségnyújtás	„ 10—	„
Butykó: Törvénytárgyarázat	„ 15—	„
Scherer: Próbaidős cserkészkönyve	„ 15—	„
Sztrilich—Mócsy: Tábortábor munkák	„ 20—	„
Radványi K.: Napsugárleventék	„ 15—	„
Kovács D.: Ballag már	„ 15—	„
Scherer: Cserkészek könyve	„ 15—	„

FEJTÖRŐ.

A sorsolásban való részvevőkre egy rejtvény megfejtése is fogott!
A rejtvény megfejtését, a megfejtők és nyertesek névsorát egyszerre, a megfejtést követő hó. nap végén közlöm!
A megfejtések beküldésének határideje a jövő 10-ik napja.

NEVREJTVE NY.

Beküldte: Ortutay Elemér.

ELEMÉR, BOLDIZSAR, ILLÉS, ÁGNES, LASZLÓ, RÓZSIKA, EMMA, ZSÓFIA, ERZSÉBET, IMRE, DÉNES, NÁNDOR, NYITRA.

E nevek kezdőbetűi egy nagy magyar költő nevét adják.

PÖTLÖREJTVE NY.

Beküldte: Török Zsófia.

— nna	— alu
— áthán	— brik
— ivat	— udmilla
— egina	— lfréd
— dám	
— ándor	
— ámuel	
— pszilanti	

Egy magyar államférfi neve.

PONTREJTVE NY.

Beküldte: Székely Pistike és Katóka.

H. t. s. l. a. b. l. a. a. ö. e. l. z. k. r.

CIMBORA

Szerkesztősége és kiadóhivatala.

Szerkesztőség:

Bajanti-Mici (Kisbaczon) u. p. Bajnii-Mare (Nagybaczon) jud. Treiscaune (Háromszék-megye). E címre küldendők a „Cimbora” részére szánt kéziratok, az Elek Nagyapóhoz írott levelek és rejtvénymegfejtések.

Kiadóhivatal:

Satu-Mare (Szatmár) Str. Mircea cel Mare 5.
A kiadóhivatalhoz küldendők a „Cimbora” előfizetési bejelentései és díjai.

Laptulajdonos: Szabadsajtó-könyvnyomda és Lapkiadó
Felelős szerkesztő: Dénes Sándor.